

Bréfa- og málasafn Benedikts Sveinssonar 1893-1945, 3. hluti

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – Úrkippur – Heroldens Annoncebureau

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Benediktarskjöl
Askja 5-19, Úrkippur 1932-1

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Galleriet
Avis

Hvor er Aalesund i Grønland saken?

Mens danskene utfolder stor kraft og driver iherdig propaganda når det gjelder Grønlandsaken, tar nordmennene det hele ned overlegen ro. Grønlands styrelse skraper sammen penger og sender betydningsfulle ekspedisjoner avgårde, Norges ishavss og Svalbardskontors henvendelser og anstrengelser fryser mange steder fast i kold likeselhet og den svarteste pessimisme.

Riktignok er det nogen få byer som forstår den betydning Østgrønland har for Norge og som er villig til å ofre saken den interesse den er verd. Vi nevner Oslo, Trondheim og ishavbyen Tromsø. I sistnevnte by er der innkommet 1300 kr. ved innsamling.

I Trondheim vil denne uke i sin helhet komme til å stå i Grønlandssakens tegn. En komité arbeider under høitrykk med en rekke arrangements:

landsutstilling, -optog, polarutstilling, reiselotteri, foredragsaftener osv. Det ser ut til at trøndernes innsats i Grønlands-kampagnen ikke en gang står tilbake for hovedstadens.

Ellers i landet gjøres det ikke så mange sprett når det gjelder Østgrønland. Man skulde dog ha rett til å tro at Aalesund, som landets førende ishavsbyp, vilde vie saken litt mere interesse enn tilfellet har vært hittil.

På de henvendelser om støtte fra Aalesund som docent Hoel har gjort, har svaret hver gang vært negativt. Slik var det når det gjaldt Grønlandsoptog her 17. mai. Slik synes det også å være når det gjelder salg av de Grønlandsmerker docent Hoel for nogen tid tilbake har sendt hit. Såvidt vi vet skal der finne sig 2000 sådanne her i byen. Men hittil er det visst ingen som har sett noget til dem. Enn om der blev henstillet til speiderne å selge dem. Speiderne er alltid villige å hjelpe til når det dreier sig om et godt formål.

Det var tanken at norske videnskapelige ekspedisjoner i år skulle utsendes både til Østgrønland og til Svalbard. Disse ekspedisjoner skal danne et ledd i det samarbeide nasjonene imellom på polarforskningens område som skal utføres i år — en tanke som Fridtjof Nansen i sin tid slo til lyd for.

En særlig tilfredsstillelse er det for oss nordmenn at våre folk skal arbeide på norsk grunn, at det er dele av Norges rike de skal utforske.

Staten bidrar en del til dette arbeide. Men statens økonomiske evne rekker ikke langt i disse dage. Skulde man innskrenke sig til det som staten bekoster, blev Norges deltagelse i det internasjonale polarforskningssamarbeide i år altfor fattigslig og Norges tradisjoner uverdig.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

DAGSPOSTEN, TR.HJEM

16. JUNI 1932

Da „Palmen“ stod i Grøn- lands tegn.

En vellykket soiree.

Britannia hotel stod onsdag aften i Grønlands tegn og soireen hadde samlet fuldt hus. Baade i spisesal, palmehave og hall var bordene besat. Det var leitnant Rode, som aapnet festen, og introducerede aftenens konferancier, Louis Feinsilber, som ved en liten tale fikk stemningen op. Harald Schjetne sang, og saa var det en længere pause, da man vilde vente med dagens store attraktion, mannequineopvisningen, til teaterfolkene var kommet. Men saa bar det da løs og de forskjellige modefirmaer blev værdig repræsenteret av byens skjønneste unge damer. Her fikk man se pragtfulde badedragter og stranddragter i delikate farver. Lidt senere fikk man anledning til at beundre sommerens kjoler, laget av moderne lette stoffer.

Fru Klara Thams og et par elever danset og repræsentanter fra Kringkastingen med Onkel Alf og Gerd og Otto i spidsen underholdt, akkompagneret av Harald Haugen.

Midt under festen grep fylkesmand Klingenberg ordet og slog til lyd for den store betydning som Norges eventuelle indsats i polaraaret har, men for at vi kan skaffe penger nok til en effektiv deltagelse, maa folket komme til hjælp. Hver øre som ydes kommer godt med. Fylkesmanden mindet om den indsats flere av vort lands mænd allerede har gjort for polarforskningen. Men vi er ogsaa et folk som er vel skikket for vanskeligheterne deroppe i isen og kulden, for er man ikke skikket til det haardføre liv der-nord vilde alt være haapløst. Alle vet at stortinget ikke er i stand til at skaffe penger nok til videnskapsmændenes indsats, derfor maa vi andre hjælpe til saa godt vi kan.

Fylkesmandens tale blev mottat med brakende bifald.

Saa fortsattes livet blandt glade mennesker og likesaa glade Grønlands-kledte unge damer til langt paa nat.

Bladets navn:

NIDAROS

16. JUNI 1932

Vellykkede Grønlands-arrangements igår.

Borddekkingkonkurranse og soire.

Grønlandsukens borddekning konkurranse byr som man kunde vente på noe utenfor det vanlige. Det flommer av morsomme og originale idéer, når sagt alle slags situasjoner for opdekning er representert, fra fangstmannens spartanske frokost med kortstokk, svart kaffe, flesk og patroner i skjønn forening, til fru Thiis' herlige Italia-bord med venetiansk servise, spaghetti-anretning og vin i fiaskoer.

Der er «frilufts-bord» på en tre-stamme fra minst stenalderen, en verandaidey som får en til å lengte etter ferie, et okkupasjonsbord hvor næsten hele Grønland er oppdekket på et brett, toddybord ved peisen og et flott bryllupsbord for to, hvor hanske allerede ser ut til å være kastet.

Professor Thorolf Vogt deltar med et helt Grønlandstelt, som professor Sverdrup i sin tid har gitt tegning til, og som virkelig har vært benyttet både på Spitsbergen og Grønland. Som en avgjort kontrast til dette kommer Hans Jacob Nilsens opdekning for «Syndere i sommersol», under en kjempeparasoll på en liten sandhaug. Serviset består riktignok bare av to cocktailglass mens det ser ut til å være tilstrekkelig tørstedrikke for tyve. Forøvrig gir det rikelig anledning til et studium av siste chic i flott

henslengte badekåper og strandtoaletter.

Haukens frokostbord var sundt og friskt og landlig. Slik begynner altså vår store skuespiller sin dag, — med knekkebrød, tomater og rundstykker, Morgenbladet og Tidens Tegn.

Men Lisa Skanches «Egocentriske souper» fortryller oss. En drøm i grønt, gult og sort — harmoni i ordets betydning!

Komiteens damer er fruene Kari Holm, Astrid Gudde, Ellisif Rode og Greta Thiis.

Soireen igårveld.

Grønlandskomiteens soaré i Britannia igår hadde samlet fullt hus. Arkitekt Rode ønsket velkommen og gav ordet til aftenens konferencier Louis Feinsilber, som igjen gav det videre til sangeren Harald Schjetne, som stemte op med Griegs festlige velkomstsang: Vær hilset I damer.

Fylkesmann Klingenberg holdt en kort tale, hvori han omtalte den sak man var samlet for å støtte, og håpet at appellen ikke var forgjeves. Norges storting kan ikke skaffe penger nok til at vårt folk på en verdig måte kan delta i det videnskapelige forskningsarbeide i år. Da går man til folket selv, og måtte det ikke være forgjeves, så våre videnskapsmenn kan få den støtte de fortjener, ikke bare i medgangens, men også i motgangens dager.

I programmet inngikk mannequin-opvisning av sommerkjoler fra Henriksen & Co. og bade- og strandutstyr fra A. Dahl & Co., samt badeeffekter fra Einar Lehn. Optoget med de seks muntre badegjester gir løfte om en malerisk sommer ved badestranden. Hovedsakelig strandpyjamas i pastell eller storblomstrede stoffer. En blekrød pyjamas hadde besetning og kort jakke i lysgrønt, seilerlue til. Blomstret kjole og bredbremmet hatt av samme stoff. Til «effekten» må vel henregnes kretongparasolene, morsomme små sykler og vogner, store gummifrosker og meget annet rart.

Kjolene var lekre wienermodeller i voile, toile de soie og det nye lette silkelignende stoff, vistra. De små korte jakker i sterke farver kommer sikkert til å spille en stor rolle i sommeren. En vit kjole med blå jakke og hatt, lysgrønt og blå-

grønt, hvitt og rødt var nydelige og friske sammensetninger. Kjolene var trange og nokså side, blomstrede, diagonalstripet eller spretet. Lette, luftige og stilige.

Fru Klara Thams danset under stormende bifall «Våren» til musikk av Grieg, likesom to av hennes elever også gjorde veldig lykke med sin vakre dans. Kringkastingers kjente skikkelsjer Alf, Otto og Gerd samt komponisten Harald Haugen og lille Hanna underholdt tilslutt med en lyn-kabaret. En hærskare av fortrollende eskimopiker sørget for Grønlandsstemning.

Heroldens Annoncebureau A/S

**Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884**

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

N. Norges Folkebl.

Grønlands- utstillingen.

Foredrag som vil vekke interesse.

Under Grønlandsutstillingen i Videnskapsselskapet vil der bli holdt en rekke korte foredrag om aktuelle spørsmål.

Begynnelsen blir gjort ikveld, da professor Th. Vogt kl. 7.15 holder foredrag om Øst-Grønland, ledsaget av lysbilleder. Senere vil der bli holdt foredrag av dr. Landmark om den norske bosetning på Grønland, av konservator Petersen om gamle, primitive kulturer, og av konservator Arbo Høeg om klimatendringene i arktiske strøk. Dessuten vil ingeniør Staxrud fortelle fra sledeturer på Svalbard, og Bernhard Hansson vil demonstrere selfangst.

Vi gjør opmerksom på at det ikke er ekstra entre til foredragene.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

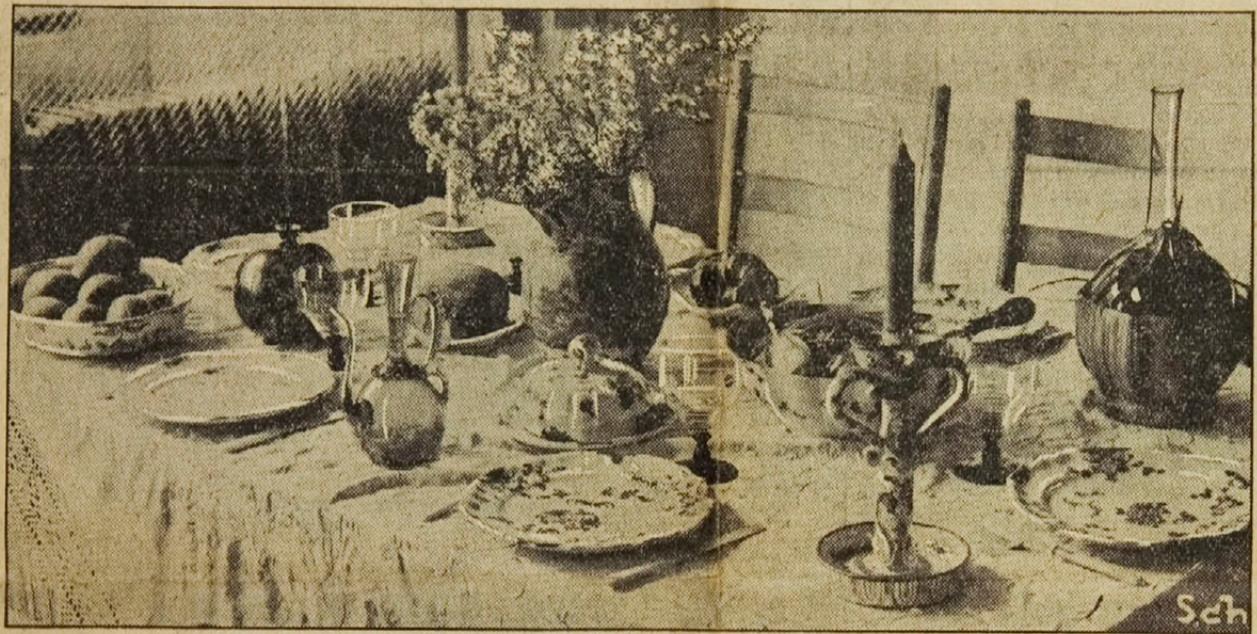
Bladets navn:

DAGSPOSTEN, TR.HJEM

15. JUNI 1932

I Grønlandsindsamlingens tegn.

Borddækning konkurranse en oplagt sukses.

Det italienske bord.

Kl. 12 idag blev borddækning konkurranse i Kongens gate 14 aapnet for publikum. Og vi kan med en gang si, at den blev en straalende sukses. Komiteens damer, fruerne Kari Holm, Astrid Gudd e, Ellisif Rode og Greta Thies har hat en haard paakjending, men faar som vederlag baade glæde og ære av arrangementet.

Damerne fortæller, at de over alt hvor de i anledning borddækning konkurranse har henvendt sig, er blit mødt med utpræget imotekommenhet. De firmaer som har laant gjenstande til utstillingen er Andreas Moe og M. A. Hansen, Aunes keramikforret-

ning, P. B. Paulsen, Basaren ved Bybroen og Barreths møbelforretning. Gartner Moum har bl. a. forært en pragtfuld brudebuket til bryllupsbordet. Desuden har man faat laant endel fra private hjem. Flere av byens fruer har dækket bord og deltar i konkurransen. To unge damer i Grønlandsdragt sælger billetter og assisterer forsvrig.

Hvert eneste bord er i sit slags festlig og morsomt. Selv om fangstmandens beskedne træbord, hvor stekepanden med flesk, kaffekjelen og sort kaffe i krus staar paa bordet, har man ret til at bruke ordet festlig. Tanken gaar til vore fangstfolk, de som gjør sin store indsats dernord. Professor Vogt har sat op sit grønlandstelt som professor Sverdrup i sin tid har git tegning til. Teltet har været med en ekspedition til Grønland, og det har været benyttet paa Spitsbergen. Der kan man se hvorledes vore Grønlandsforskere har det under en rast —. En kontrast til Grønlandsteltet er det fin-fine bord «Vi okkuperer» med motiv fra Grønland. Over bordet svæver en flyvemaskin. «Syndere i sommersol» av Hans Jacob Nilsen er raffinert arrangeret. Turistforeningen har dækket bord i det fri paa en 800 aar gammel træstubbe paa 158 cm i diameter. Den som kunde dække et slikt bord paa en utflugt! Man faar videre se bryllupsbord, hummerbord, lis service er haandmalt av eieren og

har motiver fra fiæernes verden, sildebord, lillegets fødselsdagsbord, peiskrok bord, verandabord og studenternes natbord dækket av en særlig forstaaelsesfuld vertinde. Lisa Schanche viser os «Den egssentriske soupe» og Hauk Aabel sit frokostbord som det til dagligdags dækkes. Saa har man det italienske bord, — man ser paa billedet.

Flere av bordene er dækket med sikker kultur og god smak og er vel skikket til at hente ideer fra. Det blir vanskelig at avgjøre hvilke bord som skal ha prisen. Men publikum vil nok avgjøre det. Vi anbefaler baade herrer og damer at avlægge tilstelningen sit besøk og lægge sin stemme i urnen.

Nogen damer som idag hadde beundret og beskuet bordene var aldeles begeistret. De var alle skjønt enig i, at slike festlige og morsomme bord, hadde de aldrig set paa en borddækning konkurranse. Gaa derop De også, og De vil bli skjønt enig.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

ADRESSEAVISEN, TR.HJEM

16. JUNI 1932

Borddekning i salongen - i hytta - i marka.

Trondheims damer har villet yde en skjerv de med til Grønlandssaken. Naturlig nok valgte de å arrangere en borddekning konkurranse. Deres skjerv vil ikke bli den minste, for til disse bordene vil mange strømme, når de nu hører at utstillingen har helt nye og friske ideer. På en enkelt undtagelse nær. At denne utstillingen er den første borddekning konkurranse her i byen, som en innsender skrev igår, er selv sagt ikke riktig, men vi tror nok at vi vil skrive at den er den beste vi har hatt til denne dag. Det er damene Astrid Gudde, Ellisif Rode, Kari Holm og Greta Thuis som må innkassere denne ros.

Grønlandsborddekningen holdes i bokhandl. Bruns gård i et rum som lar bordene få lov til å virke og tre frem mot en rolig bakgrunn. Ved inngangen møter vi Veranda idyll med hengekøie funkisstoler, bowle og kjeks. Blomstene står ikke, men henger på siden av bordet. Fikst — og de synes da!

Bryllupsbord dekket for to med kniplingsduk, brudebukett i kostbare roser, champagne, stive stoler og stiv stemning — ikke fritt for å virke kjedelig. Men det er sympatisk at der ikke er innbudd gjester!!

Hummerbord vil jeg heller kalle for "Gjenganger", nu må vi her i byen ikke se fiskenetduken og skjellene mere.

Den egosentriske souper høres ikke det kunstnerisk og forlokende ut? Det er en pikant stemning i sort og gult og vegetarisk.

Toddybord ved peisen er koselig, men likesom ikke manfolk-aktig nok, ak hvilken "rettelig" mann vilde legge snadda så sirlig ifra sig på på blank skål? Tinnkannen er deilig, sikkert også konjakken på flasken og frukten. Naturligvis leser han Ajungilak "er Grønland på ..ers.

Og så kommer vi til det beste, frilufts bordene, den opdekning på konkurranser er ny hos oss og vil gjøre veldig lykke. Raast heter det første av denne nye slags. På en tresubbé, om hvilken det heter at den er hugget like ved Trollheimshytta og at den er 800 år gammel — er opdekket spekepølse, karter, gaffelbiter, lærremmer, smordall, tobakkspung — ja De ser nu for Dem all den deilige uorden på friluftsveldsmatsbordet. Og De føler Deres Bymarkhjerte banke!

I samme stil bare enda mange, mange grader primitivere er Fangstmanns frokost. Kanskje det store nummer blandt bordene. Uhøvlede bord og krakk, stekepanne tettpakket med flesk, tomme cigarettesker på gulvet og komager med gress i. Til trøst og opmuntring utklipp av filmstjerner på bordveggen sammen med skinnlue og trøie. Det ligger et menneskes ishavstemninger i dette lille utsnittet.

Videnskapsmannens grønlandstelt og "Vi okkuperer" avslutter denne serie, dog er det siste bordet nok beregnet på stue og bymanerer. Det er mere barnslig enn egentlig godt er.

Syndere i sommersol må sikkert være inspirert fra Lillemor Hansens "evlunghavn. Stor strandparasol, en syndfull fransk roman blandt skjell og luksusputer — og forferdelig meget flaskefor.

Lille gutts fødselsdagsbord er uskyldig, friskt og morsomt. Studentens nattbord: aspirin og vann. Sildebord inneholder mye dram, men hvor er silda? For en morsom duk og servietter! Italiensk bord er stilig og høit kultivert, en ren øienslyst.

M—x.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

ADRESSEAVISEN, TR.HJEM

16. JUNI 1932

„Hvert øre til Grønlandsaken er et bokstav i Norges gylne bok“

En strålende Grønlandsoare i Britannia.

Grønlandsoaren i Britannia igår kveld blev en strålende fest. Om-trent hver eneste plass, for ikke å tale om hvert bord, var optatt, og stemningen var grønlandsk fra første stund. De mange unge damer i eskimodrakter var i og for sig nok til å prege kvelden. Løit-nant Rode kunde gledesstrålende åpne festen og overlate til Feinsilber å passe på at programmet fulgtes. Harald Schjetne sang, og så var det mannequinopvisning, med drakter fra A. Dahl & Co. og Henriksen & Co. m. flere. Utover kvelden gikk det forøvrig slag i slag med behagelige overraskelser.

Otto Nilsen sang en ny schlager, «Eskimona», med tone av Harald Haugen, dessuten var det sang av Alf Størseth, kabaretopvisning og meget annet. Men heller ikke den alvorlige del var glemt. Midt under festen steg fylkesmann Klin-genberg frem og holdt en an-slående tale.

— Folkene har i alle tider trak-tet etter makt, og de har bruk-t mange midler for å få den og for å utfolde sin makt. En av disse ting er krig. Det blev ingen plass for dem som ikke var seirherrer. Historien har også begynt. Både offisiell og

tid begynner å skrive almenhetens gylne bok. Der er ikke krigen mer, men nasjonenes innsats på andre områder. Våre kunstnere, diktere, videnskapsmenn og mange andre har vært med å skrive i denne gyl-ne bok, og på ett område i denne folkenes gylne bok, har vår na-sjon en uviselig ære. Første ka-pitel i denne bok er skrevet av Fridtjof Nansen, og så kommer flere, Roald Amundsen. Våre mange ishavsfarere gjennem lange ti-der gjorde det mulig for disse menn å skrive Norges navn i den-ne verdens gylne bok. Hadde vi ikke hatt et folkeslag, skikket til å greie vanskelighetene i is og kulde, i storm og sjø, ville ikke Norges navn lyse i denne bok. Stortinget kan i år ikke skaffe penger nok for våre videnskaps-menn til vår innsats i polaråret, og derfor kommer folket til hjelp. Hver øre og hver liten skjerv til Grønlandssaken er et nytt bok-stav i Norges gylne bok. Vi skri-ver vår saga, vi støtter våre vi-denskapsmenn, de har et helt folks takknemlighet og beundring bak sig.

Talen blev mottatt med veldig

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Læzenhedsbladet
Kongensberg

Johan Scharffenberg har som bekjendt skrevet en rekke artikler i «Arbeiderbladet» om Grønlandsspørsmålet. Hvad disse artikler gikk ut paa, vet ogsaa alle — det var et grovt angrep paa det norske og et varmt forsvar for det danske standpunkt. Han levnet nesten ikke sine landsmenn ære for en skilling og gikk Danmarks erinde i den grad at det vakte pinlig oppsikt i vide kretse.

Nu, dr. Scharffenberg kjenner jo de fleste. Værre er det at «Arbeiderbladet» som stilte rikelig spalteplass for Scharffenberg for hans angrep paa sitt eget land har nektet aa innta en imøtegaaelse, som en ingeniør Sollied, der er vel inne i Grønlandsspørsmålet, har sendt bladet. Hr. Sollied maatte til et annet Osloblad med sin imøtegaaelse av Scharffenbergs artikler.

Det vilde være utenkelig i et annet land at noe slikt kunde skje. Men «Arbeiderbladet» finner det allrigth aa bære vaaben mot sine egne landsmenn.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

*Sunnmørsposten
Aalesund*

Fra Ålesunderens møte igår.

Salg av Grønlandsmerker St. Hansvelden.

Ålesunderen arrangerer tur til Geiranger for sine medlemmer.

Ålesunderen hadde igår sitt første møte etter årsmøtet og styret blev konstituert. Som tidligere nevnt blev hr. G. Melsæther gjenvalgt som formann. Viseformann blev Alf Marthinussen, sekretær sakfører Garshol og kasserer vaktmester Flåthe.

På møtet blev det besluttet å arrangere en tur med dampskipet «Jotunheim» til Geiranger næste lørdag.

Man behandlet en skrivelse fra lektor Knudsen angående salg av Grønlandsmerker St. Hansaften. I skrivelsen anføres bl. a. at lektor Knudsen vil sammenkalle et møte og Ålesunderen vil her bli representert av tre av dets styremedlemmer. Ålesunderen stiller sig meget velvillig til salget av Grønlandsmerker og vil hjelpe til på beste måte.

Heroldens Annoncebureau A/S

Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 88
Stortingsplass 7 — Oslo

AØRSSEAVISEN, TR.HJEM

17. JUNI 1952

Norge og Grønland.

I 1821 inngikk Norge og Danmark en 20-årig traktat om at undersætter av de to land fritt kunne ta land i besiddelse på Østgrønland og utøve sin næringsvirksomhet der.

fangstfolk søkt sin næring i disse egne, og de var de eneste som årlig besøkte landet og utnyttet dets muligheter. Den første norske overvintring på Østgrønland foregikk i 1908, og senere har det med avbrytelser stadig vært nordmenn der, og de har vært alene det folketomme land.

80 hus, radiostasjon og hovedstasjoner i et sammenhengende område nord for Scoresbysund på Østgrønland. Ingen annen hadde tatt dette land i besiddelse.

det vilde sende en 3-årig stor videnskapelig ekspedisjon til dette område, og lederen for ekspedisjonen, Lauge Koch, skulde utøve dansk politimyndighet både over dansker og nordmenn i dette område. Den norske regjering bad den danske om å frafalle denne plan om politimyndighet, men Danmark sa nei.

under Danmark. Og det danske monopol som gjelder for eskimoene i det lukkede Vestgrønland skulde gjøres gjeldende også for Østgrønland. De norske fangstfolk skulde i sitt område altså underkastes danske lover og danske monopol.

ge Koch nærmet sig Østgrønland for å utøve dansk politimyndighet, og det ikke hadde lykkes for den norske regjering å komme til en ordning med den danske om saken, da heiste fangstmennene i Myggbukta Norges flagg og okuperte Eirik Raudes land for

Norge.
Den norske regjering vendte sig da til Danmark med tilbud om en minnelig ordning av saken, og var villig til å frafalle okkupasjonen dersom våre næringsinteresser ble respektert i henhold til Østgrens-lands-traktaten av 1924. Den norske regjering foreslo i den anled-

til den internasjonale domstol i Haag og la den dømme. Norge tilbød:

Over de områder på Østgrønland hvorover dansk suverenitet i tilfelle ikke anerkjennes av domstolen vil den danske regjering ikke motsette sig at Norge erhverver statshøihet.

Ogsa pa dette tilbud svarte den
danske regjering tvert nei. Den
vilde ikke engang anerkjenne er-
dom i Haag hvis den blev til for-
del for Norge.

valg. Hvis våre fangstmenn skulle undgå å bli jaget fra Østgrønland eller bli tvunget inn under dansk politimyndighet og dansk monopol, så måtte det kreves respekt for Norges flagg i det område hvor nordmenn drev sitt virke. Den norske regjering okkupert Eirik Raudes land for Norge. Da gikk den danske regjeringen

til den internasjonale domstol Haag og anklaget oss for traktatbrudd og for å ha tilvendt os dansk land, og det blev dikteret oss en bestemt frist for vårt forsvar mot disse dryge beskyldninger. En anmodning fra Norge om å få fristen for utarbeidelse av vårt forsvar forlenget, blev blankt avslått av Danmark.

med skriftlige innlegg, og Norge har holdt sig til de tidsfrister som var satt. Men nu kommer Danmark og ber om å få forlenget frist for utarbeidelse av sitt siste innlegg, og skylder på at de må ha det fordi at Norge har antatt en utenlandsk advokat til å være med og føre saken.

mark, som også har ansatt utenlandske jurister for å hjelpe sig. Det er en flau begrunnelse da skene kommer med for sin søknad og det tyder ikke på stor sikkerhet.

opnå. Danskene har ikke utforska det landområde som de nu vil ta fra de norske fangstfolk, og for bøte på denne mangel skal Danmark i sommer sende 90 mann til Eirik Raudes land. Hverken staten eller private sparer på penge ne i dette tilfelle, og det gjelde nu for Danmark å vise verden at danskene utforsker landet. Og fristen for Haagdomstolen skal selv sagt utskytes for at resultatene av sommerens arbeider kan frem legges.

Mot dette danske forsøket står Norge med små pengemidler, men med gammelt og inngående kjennskap til Østgrønland, og med rike resultater av våre videnskapsmenns arbeider. Våre menn er fortrolig med de arktiske forhold, og ingen kan konkurrere med dem der. Derfor er det en æressak for

det norske folk å støtte dem nu.
Vi lar oss ikke lenger som folk
trampe under fot av danske impe-
rialister, allermindst i et land som
nordmenn har opdaget og to gan-
ger kolonisert og som aldri har
tilhørt andre.

Norge.

Den norske regjering vendte sig da til Danmark med tilbud om en minnelig ordning av saken, og var villig til å frafalle okkupasjonen dersom våre næringsinteresser ble respektert i henhold til Østgrønlands-traktaten av 1924. Den norske regjering foreslo i den anledning:

1. at det i avtaletiden hverken etableres norsk eller dansk politimyndighet på Østgrønland,

2. at det i samme tidsrum på samme område heller ikke skal finne sted nogen annen suverenitetsutøvelse hverken fra norsk eller dansk side.

På dette tilbud svarte den danske regjering tvert nei. Den vilde ikke respektere den inngåtte traktat av 1924, men vilde hensynsløst legge Østgrønland inn under dansk suverenitet.

Atter igjen gjorde den norske regjering et forsøk på en vennskapelig ordning, og tilbød at Norge og Danmark sammen skulde gå

det norske folk å støtte dem nu.

Vi lar oss ikke lenger som folk trampe under fot av danske imperialister, allerminst i et land som nordmenn har opdaget og to ganger kolonisert og som aldri har tilhørt andre.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

ADRESSEAVISEN, TR.HJEM

17. JUNI 1932

Polarutstillingen

— en severdighet som
hele byen bør besøke.

I Videnskapsselskapets Museum, hvor Polarutstillingen holder til, er der jevnt og stort innrykk av tilskuere i disse dager, som rimelig kan være. Utstillingen er enestående i sitt slag; foruten alle de arktiske dyrene som er overmåte interessante å se, er der en rekke autentiske ting fra Nansens og Amundsens færder.

Der er teltene som var med, og redskaper av alle sorter som har sin historie og historiske verdi alle sammen. Og originaltelegramme, som nu henger i glass og ramme, men som engang var det første bud til en spent og forventningsfull nasjon, ja, verden, at nu var ennu en dristig vågeferd lyktes.

Som en ekstra attraksjon er der enn videre opstilt et lysbilledapparat som takket være rørlegger K. Lunds elskverdige imøtekommenshet er stilt til utstillingens disposisjon. Der fremvises en serie sjeldne lysbilder, av karter over Eirik Raudes Land, av drivis, av Myggbukta, av transportskuter, av opførelse av overvintringshus, av eskimoer — og av ekspedisjonsliv på de norske videnskapelige ekspedisjoner i arbeid og hvile.

Hver aften kl. 7.15 er det dessuten foredrag om arktisk fangst og forskning av våre kjente videnskapsmenn.

Igåraftes holdt dr. Landmark et foredrag om den gamle norske kolonisasjon, særlig på Grønland. Han skildret fengslende de naturforhold som folk levet under, både i den første, gode tid, og i den lange nedgangsperiode, da de ytre forhold blev forverret, og forbindelsen med Norge ble avbrutt.

Vi er anmodet om å opplyse at der i aften ikke vil bli holdt noe foredrag, da Kringkastingen vil besørge en radioreportasje.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 – Oslo

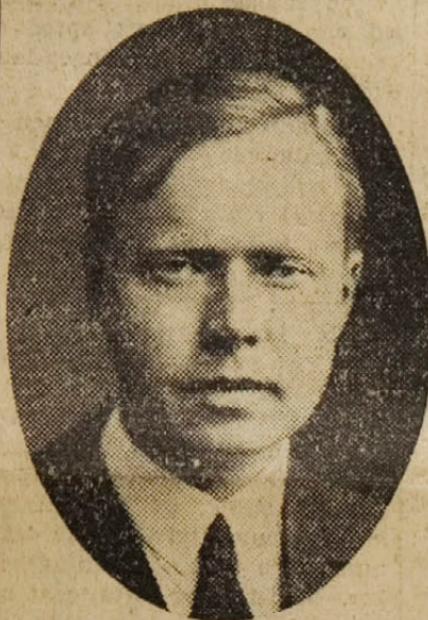
Bladets navn:

AFTENPOSTEN

18. JUNI 1932

Det siste danske sjakktrekk i Grønlandssaken.

Ishavsrådets formann stiller "Grønlandsresolusjonen" i den rette belysning ved hjelp av danskenes egne ord.

Advokat, dr. Smedal

Den resolusjon som Syd-Grønlands landsråd har vedtatt mot Norge har som rimelig kan være vakt en viss opsigts her i landet. Det som folk særlig ønsker å vite er om denne resolusjon kan antas å være et uttrykk for den grønlandske befolknings opfatning eller om den rett og slett må betraktes som en bestilt uttalelse fra Kjøbenhavn til hjelp for Danmarks betrengte stilling under processen i Haag.

Vi har om dette spørsmål henvendt oss til Ishavsrådets formann, dr. Gustav Smedal, der gir følgende opplysninger som sikkert vil bli lest med interesse:

Syd-Grønlands landsråd består av 11 medlemmer foruten den danske landsfoged, som er rådets formann og som deltar i avstemningene. Av de 11 medlemmer var det i 1931 bare to mann, som ikke var ansatt i den danske monopolhandels tjeneste. Jeg antar at rådets sammensetning er den samme i år, da medlemmene velges for seks år ad gangen.

Om Syd-Grønlands landsråd har den danske grønlandskyndige Harry Søiberg sagt:

«Sandheden om det sydgrønlandske
Landsraad er, at det bestaaer af eleve
Medlemmer foruden den herfra ud-
nævnte Formand, og blandt disse elever
er der kun to af Handelen og Styrelsen
uafhængige Mænd. De ni andre er alle
i Handelens og Styrelsens Brød og er
dens Embeds- og Tjenestemænd. Lad
dem, der har Mod til det, herefter
paastaa, at Landsraa-
det er et Udtryk for den
grønlandske Befolkning!»

Det er forøvrig en kjent sak blandt dem som har satt sig inn i grønlandske forhold, fortsetter Smedal, at landsrådene på grunn av sin sammensetning er blitt tale-rør for det danske monopolstyre. En av de mest fremtredende nulevende grønlendere, viceprost Matthias Storch, sier i sin bok «Strejflys over Grønland», som utkom i 1930 (s. 118):

«Kritikken imod styrelsen tager ikke meget fejl, naar den nu siger, at styrelsen har »kørt« med landsraadene, hvorhen den vil».

Når monopolstyret har maktet dette, er en av grunnene den, at landstingsmedlemmene ofte har måttet uttale seg om saker helt uforberedt. Før møstene har de ikke hatt kjennskap til de saker som

Vi har om dette spørsmål henvendt oss til Ishavsrådets formann, dr. Gustav Smedal, der gir følgende oplysninger som sikkert vil bli lest med interesse:

«Kritiken imod styrelsen tager ikke meget fejl, naar den nu siger, at styrelsen har «kørt» med landsraadene, hvorhen den vil.»

Når monopolstyret har maktet dette, er en av grunnene den, at landsrådets medlemmer ofte har måttet uttale sig om saker helt uforberedt. Før møtene har de ikke hatt kjennskap til de saker som skal behandles. Om dette forhold kan jeg henvise til en artikkel av Harry Søiberg i Berlingske Tidende for 8. februar 1929.

Det er ingen tvil om at den danske regjering har det i sin makt å få de grønlandske landsråd til å vedta de resolusjoner som den ønsker. Jeg kan for så vidt henvise til en uttalelse av den nuværende danske justisminister, tidligere statsminister Zahle. Da det for nogen år siden ble fremsatt forslag om å la færingene få lov til å fiske innenfor en del av Vest-Grønlands sjøterritorium opstod spørsmålet om hvorledes de grønlandske landsråd vilde stille sig til forslaget, og Zahle uttalte da:

«Hvis man siger til de grønlandske Landsråad: «Færingerne vil komme og tage Eders Fisk i Eders Vandel!» — saa er det muligt de modsetter sig, at Færingen faar Lov at fiske ved Grønland. Hvis man derimod siger til de grønlandske Landsråad: «Monopolhandelens Aag trykker Eder økonomisk til Jorden. I skal lære at drive Fiskeri, Faareavl og Samhandel med andre Folk, for at dette Aag kan bli taget fra Eders Skuldre. Det sker lempeligst ved, at I til at begynne med kommer i Forbindelse med Færingerne, derefter med andre danske Statsborgere, og endelig med alle, som vil opsigte Eder, eller som I vil opsigte, naar Verden lukkes opp for Eder, og Eders Trældomstilstand er slutt» — ja, saa kan De tro, Grønlænderne siger: «Lad bare Færingerne komme snarest muligt og saa meget som mulig». (Nordisk Havfiskeri-Tidskrift, juni 1927.)

Når det i resolusjonen står at «Danmarks ledelse alltid har tilstrebt fremgang for den grønlandske nasjon i kultur og levevilkår uten å ta hensyn til om Danmark fikk nogen fordel av landet» vil jeg, sier Smedal til slutt, minne om at Danmarks behandling av grønlenderne i det danske folketings gjentagne ganger er blitt betegnet som en «Udbytning» og at statsminister Stauning i 1911 karakteriserte innhandlingen av de grønlandske produkter som en «Plyndring».

— — —
Såvidt dr. Smedal.

Det må være den rene desperasjon, som har grepst danskene, når de anvender slike uhyrlige midler som denne resolusjon i sin Grønlandsagitasjon. Vi hadde dog aldri trodd, at Danmarks sak stod så slett, at det måtte anvende så slette midler som her er gjort.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

AFTENPOSTEN

18. JUNI 1932

Danmark får tre ukers utsettelse for sitt annet innlegg.

Kjøbenhavn, 17. juni.

Utenriksdepartementet har ut-
sendt følgende meddelelse:

Som følge av den danske regje-
rings anmodning om en kortvarig
utsettelse med avlevering av det
annet danske innlegg i Grønlands-
saken har domstolen i Haag idag
ved en kjennelse fastslått at det er
grunn til å forlenge den oprinnelig
fastsatte frist (1. juli i år) og sam-
tidig fastsatt forlengelsen til tre
uker.

Den muntlige rettsforhandling
kan etter dette ventes å ville foregå
innen årets utgang.

*

Utenriksdepartementet opplyser på
henvendelse at det ennå ikke har
mottatt nogen offisiell meddelelse
om utsettelsen. For øvrig ønsket
man ikke å uttale seg om saken.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

AFTENPOSTEN

18. JUNI 1932

Nordmennenes Grønlands-arbeide har satt fart i danskene.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Kjøbenhavn, 18. juni.

Motorskibet «Thv. Stauning» går idag herfra med dr. Knud Rasmussens Øst-Grønlandsekspedisjon ombord. Det område som skal undersøkes, omfatter hele østkysten fra Umivik i nord til Kapp Farvel i syd, en kyststrekning på 550 km. Det er den 7. Thule-ekspedisjon. Den har til opgave å foreta kartlegning av hele dette området og hele Julianehåb-distriktet. Til assistanse for ekspedisjonen har man med sjøfly. Dessuten følger det med en hel stab av kartografer som skal utføre opmålingsarbeide i land i samarbeide med flyverne i luften. Det skal også utføres et stort geologisk og arkeologisk arbeide. I alt vil ekspedisjonen komme til å omfatte 16 danske medlemmer, 10 grønlendere og flere leide båtsestninger. Det blir den største av alle Thule-ekspedisjonene hittil.

—k.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

AFTENPOSTEN

20. JUNI 1932

De danske ekspedisjoner til Øst-Grønland.

Videnskapsmenn og kartografer landsettes overalt hvor det er anledning til det.

Watkins-ekspedisjonens arbeide skal forsettes.

Kjøbenhavn, 19. juni.

Den annen gruppe av dr. Knud Rasmussens nye ekspedisjon til Grønland, den 7. Thule-ekspedisjon, reiste igår ettermiddag fra Kjøbenhavn med motorskipet «Th. Stauning». En stor menneskemengde med statsminister Stauning og direktør Daugaard-Jensen i spissen var møtt frem.

*

Scoresbysund-komiteen, hvis formann er kaptein Einar Mikkelsen, gav igår pressen en rekke oplysninger om den ekspedisjon som den 22. ds. går herfra med det hovedformål å foreta videnskapelig undersøkelse av kyststrekningen fra Kapp Dalton til syd for Kangerdluksuak.

Det er kyststrekningen mellom Kangerdluksuak og Scoresbysund og særlig de innenforliggende distrikter som er målet for ekspedisjonens arbeide. Regjeringen og Grønlands styrelse har stillet motorskipet «Søkongen» til ekspedisjonens disposisjon, men utenfor dette er alle midler til utrustning, lønninger o. s. v. fremskaffet ved innsamling blandt interesserte. Ekspedisjonen har likeledes mottatt et beløp fra Rask-Ørsted-fondet og Geodetisk institutt har stillet en rekke moderne kartlegningsapparater til rådighet.

Ekspedisjonen, hvor deltar en rekke videnskapsmenn, vil etter å ha anlopet Island forsøke å komme direkte inn til Grønlandskysten ømtrent ved Kapp Dalton. Hvis det lykkes, vil man arbeide sig langsomt vestover langs kysten og overalt hvor det er anledning vil det bli landsatt videnskapsmenn og kartografer.

Omkring midten av august håber man å nå Kangerdluksuak-distriket, hvorfra man vil forsøke å trenge inn i landet for å få et så godt overblikk som mulig over distrikte op-

mot Scoresbysund. I Kangerdluksuak-distriket vil den videnskapelige stab såvidt mulig arbeide sammen og hvis isforholdene tillater det vil det fra skibet bli foretatt hydrografiske undersøkelser, skrapninger over havbunnen etc i havet utenfor. I Kangerdluksuak-distriket vil den engelske geolog som deltok i Watkins-ekspedisjonen, fortsette den av ham påbegynte geologiske undersøkelse av hele dette store området. Videnskapsmennene vil fortrinsvis arbeide i grupper på tre mann, hver gruppe forsynt med teltutstyr og motorbåt. Som ytterligere betryggelse vil det bli medbragt nogen små trehus som vil bli oppsatt på passende steder, således at man i tilfelle av tvungen overvintring har faste støttepunkter på kysten, hvorfra videnskapsmennene kan arbeide.

Hvis forholdene tillater det, vil «Søkongen» bli i Kangerdluksuak-distriket inntil ca. den 10. september, hvorefter ekspedisjonen søker langsomt ned langs kysten mot Angmagssalik og overalt hvor det er anledning vil videnskapsmennene bli landsatt for å undersøke landet. Også på denne strekning vil man forsøke å få et bedre overblikk over de indre deler av landet enn man nu har.

Fra Nualik og sydover er kysten undersøkt, men det er dog enkelte oppgaver, fortrinsvis geologiske, som det vil være av interesse nærmere å undersøke, særlig omkring Kapp G. Holm, i hvis nærhet «Søkongen» kommer til å opholde seg i nogen dager, da ekspedisjonen skal opføre et vinterhus for den av Mr. Watkins ledede nye ekspedisjon til disse distrikter.

Efter dette vil «Søkongen» gå til Angmagssalik og samtidig via den fra direkte til Reykjavik, hvor den vi-

denskapelige stab går i land for med rutebåten å reise til Kjøbenhavn, mens «Søkongen» fortsetter til Julianehåb, hvor Grønlands styrelse påny overtar skibet.

Ekspedisjonens videnskapelige materiale ventes å ville bli et viktig ledd i Øst-Grønlands utforskning, idet dens resultater kan samarbeides med dem dr. Lauge Koch bringer med sig hjem fra den nordlige østkyst — og dr. Knud Rasmussen fra den sydligere (fra Angmagssalik og sydover).

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

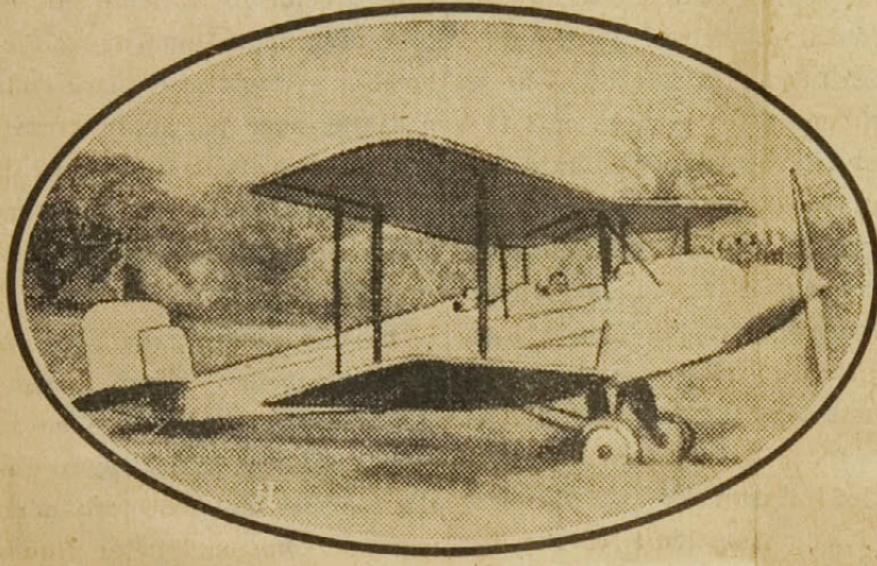
Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

AFTENPOSTEN

20. JUNI 1932

Vilhelm Omsteds Spartanmaskin til Øst-Grønland.

Spartan-flyet og føreren, løytnant

Som kartlegnings- og filmmaskin.

Løytnant Sigurd Aagenæs blir fører.

Det har lenge vært arbeidet med å få med en maskin nr. 2 til Øst-Grønland i sommer som reserve-maskin for det store Lockheed-fly «Quarrtsiluni».

Idag er det avgjort at den norske Øst-Grønlands-ekspedisjon skal ha med Vilhelm Omsteds Spartan-maskin som har en Cirrus-Hermes-motor på 118 hk. Den har et vingespenn på bare 9 meter og tar ganske liten plass når vingene er klappet sammen — ca. 3 ganger 8 meter. Flyet, som har plass til fører og en passager — til nød to passasjerer, har en aksjonsradius på ca. 700 km. Maskinen har bensin-beholdere på 150 liter — nok til vel 5 timers flyvning. Det er anledning til å installere reservetanker.

Flyet har i et par år vært brukt til en rekke flyvninger innen og utenfor landets grenser, det har fløyet over Galdhøpiggen og foretatt en rekke flukter Oslo-Trondheim og omvendt. Maskinen blir forsynt med både ski- og hjulunderstell. Da den har god stigeevne, vil den med letthet greie de 3500—4000 meter man må flyve på Øst-Grønland når man skal inn over høideplatået. Det er meningen å bruke flyet til kartlegning og op>tagelse av spesialfilm.

Sigurd Aagenæs.

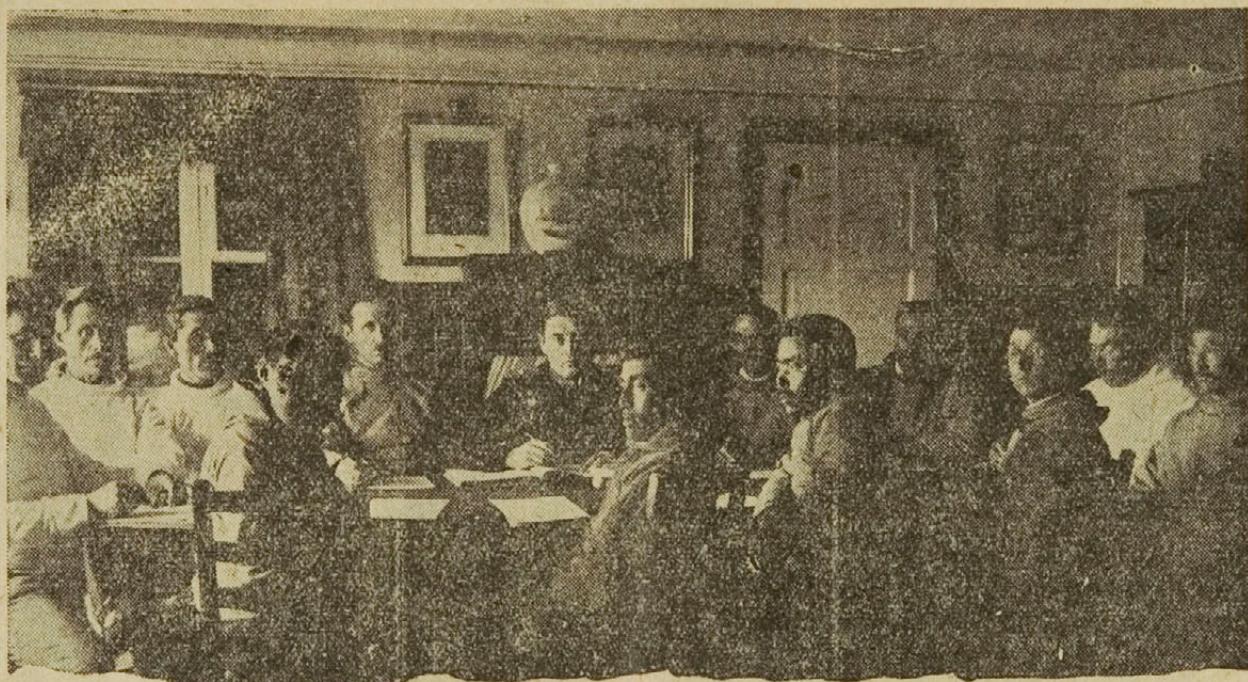
Som flyver er utsett løytnant Sigurd Aagenæs som har ført maskinen hele tiden. Han har været flyver i 7 år og har fløyet ca. 150.000 km. uten ulykker. Aagenæs er en veltrenet flyver som sikkert vil passe godt til den jobb han har fått i sommarmånedene.

Det kan nevnes at 3 maskiner av den samme type som skal delta i årets Øst-Grønlands-ekspedisjon for en tid siden ble sendt til Syd-Afrika på en flyveferd. Disse fly har nu fløyet over 90.000 km. hver over vanskelig tilgjengelig terren.

Som luftfotograf til Lockheed-maskinen «Quarrtsiluni» er uttatt den kjente ekspert Bundermann i Hansa Luftbild.

Den merkelige resolusjon.

Fra Syd-Grønlands landsraad.

Det sydgrønlandske landsraad samlet i landsraadsalen i Godthaab under forsæte av daværende landsfoged, den nyutnevnte kontorchef i Grønlands styrelse, Oldendorff.

Ifølge «Politiken» har Syd-Grønlands landsraad vedtatt en resolusjon som telegrafisk er sendt til statsminister Stauning. Resolusjonen er så lydende:

Syd-Grønlands landsraad, som representerer over halvdelen av Grønlands befolkning, uttaler enstemmig ut fra 200 aars erfaringer sin ubetingede tillit til Danmarks ledelse av de grønlandske anliggender, idet Danmarks ledelse alltid har tilstrebtt fremgang for den grønlandske nasjon i kultur og levevilkaar uten aa ta hensyn til om Danmark fikk nogen fordel av landet. Landsraadet kan derfor ikke tenke sig Grønland eller en del derav under nogen annen stat og heller ikke tenke sig at Norge vilde føre samme politikk som Danmark, dersom det nogensiure skulde faa herredømmet i en del av

Grønland, for landsraadet vet av erfaring at hvor enn i Grønland nordmenn kom, hadde de alltid som maal aa faa størst mulig utbytte paa den kortest mulige tid uten hensyn til dyrebestanden.

Norges okkupasjon av en del av Øst-Grønland har vækt den største engstelse blandt alle grønlendinger, navnlig av hensyn til den fattige befolkning, som bor paa østkysten. For selv om denne befolkning ikke nettop bor paa selve den okkuperte strekning, vil forminskelsen av jaktdyrenes antall, som etter erfaringer fra andre steder har været meget merkbart, ogsaa merkes paa dens egne jaktområder. Østgrønlendingene er utelukkende henvist til jakt for aa faa det til livets ophold nødvendige og kan ikke seke til andre steder i verden, hvorimot andre nasjo-

ner som utsender jaktekspedisjoner til disse egner saa fremt virksomheten ikke betaler sig for dem, kan flytte annetsteds hen.

Raadet vil derfor paa det mest inntrykkende fraraade at Norge faar sig tilkjent de okkuperte landsdeler. Forøvrig henvises til landsraadets uttalelse paa møtet i 1924.

Ved fremførelse av disse uttalelser betrakter Syd-Grønlands landsraad sig som representanter for den del av den grønlandske befolkning som bor paa østkysten.

Landsraadet anmoder inntrykkende det høie ministerium om, at denne uttalelse maa bli fremført for domstolen i Haag under okkupasjonssakens behandling.

Resolusjonen er undertegnet av Samtlige landsraadets medlemmer.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

TIDENS TEGN

18. JUNI 1932

Danmark får 3 ukers utsettelse i Grønlands-saken.

Kjøbenhavn, 17. juni.

Utenriksdepartementet har utsendt følgende meddelelse:

Som følge av den danske regjeringens anmodning om en kortvarig utsettelse med avlevering av det annet danske innlegg i Grønlands-saken har domstolen i Haag idag ved en kjennelse fastslått at det er grunn til å forlenge den opprinnelig fastsatte frist (1. juli år) og sam-

tidig fastsatt forlengelsen til tre uker.

Den muntlige rettsforhandling kan etter dette ventes å ville foregå innen årets utgang.

Utenriksdepartementet i Oslo opplyser på henvendelse at det ennå ikke har mottatt nogen offisiell meddelelse om utsettelsen. Forevrig næste; man ikke å utvide sig om saken.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

DAGBLADET

18. JUNI 1932

Danmark fikk 3 ukers utsettelse i Haag.

Mens de bad om $1\frac{1}{2}$ måned.

Det norske svar leveres 21. september.

Det danske utenriksministerium har sendt ut følgende meddelelse:

Som følge av den danske regjeringens anmodning om en kortvarig utsettelse med avlevering av det annet danske innlegg i Grønlandsaken har domstolen i Haag idag ved en kjennelse fastslått at det er grunn til å forlenge den opprinnelig fastsatte frist (1. juli i år) og samtidig forstasjonert forlengelsen til tre uker.

Den muntlige rettsforhandling kan etter dette ventes å ville foregå innen årets utgang.

Efter den form denne meddelelse har fått ser det ut som om Danmark har domstolens absolutte medhold. Imidlertid ønsket Danmark egentlig en utsettelse på 6 uker og foreslo at også Norge skulle få en tilsvarende utsettelse, hvorved saken ville bli trukket ut over nyttår. Den muntlige behandling ville da ha begynt i februar 1933, noeaktigg som Norge opprinnelig foreslo, men som Danmark den gang på det bestemteste motsatte sig. Som man vil erindre erklærte Danmark at man måtte få dom straks, fordi Norge hadde gjort sig skyldig i et krigsverbrudd ved okkupasjonen av dansk territorium — det var helt utåelige tilstander som Danmark måtte kreve å få et endskap på.

Norge foreslo den gang en frist av 6 måneder til å forberede forsvaret og 2—3 måneder til annet innlegg for hver av partene. Efter Danmarks protest blev der satt den korte frist av $4\frac{1}{2}$ måned til første innlegg.

Danmark har før fått $3\frac{1}{2}$ måned til sitt annet innlegg, mens

vi bare har 2 måneder. Vi greide den første frist og håper også å greie den annen.

Efter den nye 3 ukers frist skal Danmark levere svar 21. juli og Norge sitt 21. september. Om Norge må kreve forlenget frist kan først avgjøres, når det danske svar foreligger. Det er forutsetningen at den muntlige behandling kommer i år, men det er jo den mulighet at danskene eftersom tiden går vil finne det formålstjenlig å trekke ut også de muntlige forhandlinger.

Det er oplagt at danskene har trengt utsettelsen for å imøtegå det norske svar. De skjønner at det ikke går an å bløffe domstolen på samme måte som de forsøker å bløffe offentligheten, og samtidig behøver de fristen for å fortsette sin agitasjon. De vil vel også fortsette i innføre hastverksreformer på Vest-Grønland. På grunn av striden med Norge får de utpint vestgrønlendere litt bedre vilkår.

Heroldens Annoncebureau A/S

**Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884**

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

DAGBLADET

18. JUNI 1932

Bare grønlendere —

I sin gjengivelse av «det syd-grønlandske landsråds» resolusjon forteller Politiken:

«Grønland er administrativt delt i to landsdeler, Nord-Grønland og Syd-Grønland. Hver landsdels landsråd velges av grønlenderne og består ute-lukkende av grønlendere med den danske inspektør som formann.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884
Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

DAGBLADET

17. JUNI 1932

Danskene lar grønlendingene **FORDØMME NORGE**

*En merkelig innfødt resolusjon
sendes til Haag.*

Hvad Knud Rasmussen sa i 1925 om grønlendigenes „selvstendighet.“

Kjøbenhavn idag.

Ifølge Politiken har Syd-Grønlands landsråd vedtatt en resolusjon som telegrafisk er sendt til statsminister Stauning. Resolusjonen er sålydende:

Syd-Grønlands landsråd, som representerer over halvdelen av Grønlands befolkning, uttaler enstemmig ut fra 200 års erfaringer sin ubetingede tillit til Danmarks ledelse av de grønlanske anliggender, idet Danmarks ledelse alltid har tilstrept fremgang for den grønlanske nasjon i kultur og levevilkår uten å ta hensyn til om Danmark fikk noen fordel av landet. Landsrådet kan derfor ikke tenke sig Grønland eller en del derav under noen annen stat og heller ikke tenke sig at Norge vilde føre samme politikk som Danmark, dersom det noensinne skulle få herredømmet i en del av Grønland, for landsrådet vet

av erfaring at hvor enn i Grønland nordmenn kom, hadde de alltid som mål å få størst mulig utbytte på den kortest mulige tid uten hensyn til dyrebestanden.

Norges okkupasjon av en del av Øst-Grønland har vakt den

største engstelse blandt alle grønlendinger, navnlig av hensyn til den fattige befolkning som bor på østkysten. For selv om denne befolkning ikke nettop bor på selve den okkuperte strekning, vil forminskelsen av jaktedyrenes antall, som etter erfaringer fra andre steder har vært meget merkbar, også merkes på dens egne jaktområder. Østgrønlendingene er utelukkende henvist til jakt for å få det til livets ophold nødvendige og kan ikke søke til andre steder i verden, hvorimot andre nasjoner som utsender jaktekspedisjoner til disse egner så fremt virksomheten ikke betaler sig for dem, kan flytte annetsteds hen

Rådet vil derfor på det mest inntrengende fraråde at Norge får sig tilkjent de okkuperte landsdeler. Forsvrig henvises til landsrådets uttalelse på møtet i 1924.

Ved fremførelse av disse uttaleser betrakter Syd-Grønlands landsråd sig som representanter for den del av den grønlanske befolkning som bor på østkysten.

Landsrådet anmoder inntrengende det høye ministerium om, at denne uttalelse må bli fremfør for domstolen i Haag under okkupasjonssakens behandling.

Resolusjonen er undertegnet av samtlige landsrådets medlemmer.

Bladet skriver i tilknytning til dette telegram, at Grønland administrativt er delt i to lands-

Borgarskjalasafn Reykjavíkur

deler, Nord-Grønland og Syd-Grønland. Hver landsdels landsråd velges av grønlendingene og består utelukkende av grønlendinger med den danske inspektør som formann.

*

Denne eiendommelige resolusjon er et nytt bevis på hvor langt man kan gå når det gjelder å forkludre en sak som offentligheten er avskåret fra å sette sig fullt inn i ved kritisk selvsyn. På danskene, og kanskje også på domsmyndighetene i Haag, kan en slik resolusjon ved første øiekanst virke bestikkende. Men enhver som kjenner forholdene, finner den litt komisk. Det «landsråd» det her er tale om, har en slags rådgivende myndighet, men dets uttalelser er uten noen betydning, og man må være opmerksom på at grønlendingene i dette tilfelle uttaler sig om ting som er foregått hundrevis av kilometer utenfor deres domene. Grønlendingene vet intet annet om nordmennene og deres okkupasjon enn det snilde dansker har fortalt dem, og de mener intet annet om saken enn det de samme dansker har gitt dem beskjed om å mene. Man kan slå fast at denne innfødte resolusjon langtfra er det spontane uttrykk for befolkningens selvstendige opfatning. Landsrådets uttalelse er et ledd i den politikk danskene i det siste har ført og som har medført et fullstendig sjakkspill med grønlendinger. Som brikker flyttes den innfødte befolkning hit og dit, til steder, hvor det aldri vilde fallt dem inn å dra på egen hånd og hvor de aldri har hatt fotfeste. Ejnar Mikkelsen starter i nær fremtid for å overflytte grønlendinger til Storfjorden. Noen grunn for denne overflytting foreligger ikke, — men nordmennene driver for tiden hákjerringfangst i

dette strøk, og danskene ønsker overfor Haag å kunne påvise at der er innfødt bebyggelse på de steder hvor nordmennene har interesser.

Som et interessant motstykke til landsrådets uttalelse om den tillit man har til Danmark og den tilfredshet man føler under dansk styre, kan man minne om professor Knud Rasmussens foredrag for den danske riksdag. Disse uttalelser falt i 1925 og inneholder en absolutt forståmmelse av det danske styresett. Det er verd å legge merke til at Knud Rasmussen selv er grønlending og at han er en av de få som virkelig har hatt forutsetninger for å sette sig inn i saken. Knud Rasmussen sammenligner Grønland med Alaska og påviser hvor meget fornuftigere styresettet er i Alaska. Bl. a. sier han:

I Alaska har man oprettet en Række Brugsforeninger, der ejes af de indfødte, dog saaledes at Staten har hjulpet dem med Starten. Alaska er jo i Modsætning til Grønland et aabent Land, der hver Sommer berejses af mange Handelsskibe. Disse forlangte før i Tiden meget glubiske Priser for deres Varer. De eskimoiske Brugsforeninger bestemmer nu nogenlunde selv Priserne, idet Staten fragter Varene op til Eskimoerne for en Frattpris, der lige netop dækker Omkostningerne. Brugsforeningens Bestyrer køber saa Varene direkte fra Skibet og sælger dem i Vinterens Løb til Eskimoerne. Efter Regnskabsarets Afslutning fordeles Overskuddet mellem de indskydende.

Man mener i Alaska, at dette er den bedste Maade at lære Eskimoerne Uafhængighed og Erfaringer i Forretningsspørsmål. I 12 Byer er saadanne Brugsforeninger oprettet, og hvert Sted er Skolen Centret, og Skolelæreren har Overopsyn med Regnskabsføringen.

Jeg tror, at et lignende System en Gang maa kunne praktiseres i Grønland. Dette vil, synes jeg i høj Grad forenkle den nu saa omstændelige og kostbare kongelige grønlandske Handel. Dette lader sig imidlertid ikke foreløbig gjøre; thi alle Grønlænderne er fattige og har ikke Raad til at give sig selv Indskud. Særlige vi bevarer den saakaldte kunstige Han-

delsbalance, vi har i Grønland, hvor mange danske Produkter ganske vist købes billigt, men hvor saa til Gengæld Priserne paa de grønlandske Produkter er sat meget lave, er der ingen Udsigter til at starte noget, der fordrer et Pengeindskud fra de indfødte.

Alaska søger overalt at opdrage til Uafhængighed, mens vi gennem hele vaart Kolonisationsprincip med Monopolet og det lukkede Land holder Eskimoerne i Afhængighed. Den daarlige Erhverver har saa nogenlunde den samme chance som den flittige og den initiativfulde; dette bevirker, at ingen i Grønland er i Stand til at hæve sig op fra et kunstig Niveau, der ingen Muligheder giver selv for den, der virkelig producerer Værdier.

Som man ser, påpeker grønlendingene her nettop den innfødte befolkningens absolute avhengighet. Det er dens avhengige befolkning man nu lar utfatte en uavhengig resolusjon.

Heroldens Annoncebureau A/S

A�deling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

MORGENBLADET

20. JUNI 1932

Danskenes ekspe- disjonen til Grønland.

„Th. Stauning“ avsted lørdag,
„Søkongen“ onsdag.

Kjøbenhavn, 19. juni. — Den annen gruppe av dr. Knud Rasmussens nye ekspedisjon til Grønland, den 7de Thule-ekspedisjon, reiste igår ettermiddag fra Kjøbenhavn med motor-skibet «Th. Stauning». En stor menneskemengde med statsminister Stauning og direktør Daugaard-Jensen i spissen var møtt frem.

Før avgangen holdt statsministeren en tale hvor han ønsket ekspedisjonen lykke på reisen. «Th. Stauning» drar nu ut på de store vann, uttalte statsministeren, og det er å håbe at det må lykkes både ekspedisjon og skib å venne hjem i god behold fra de farer som lurer langs det merkelige lands kyster.

Kjøbenhavn, 19. juni. — Scorebysund-komiteen, hvis formann er kaptein Einar Mikkelsen gav igår pressen oplysninger om den ekspedisjon som den 22. ds. går herfra med det hovedformål å foretak videnskapelig undersøkelse av kyststrekningen fra Cap Dalton til syd for Kangerdluksuak og Scorebysund særlig de innenforliggende distrikter som er målet for ekspedisjonens arbeide.

Heroldens Annoncebureau A/S

**Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884**

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

MORGENBLADET

17. JUNI 1932

Eskimo- prosedyre.

Den danske del av Grønland, vestkysten op til Upernivik, Angmagsalik på østkysten og den nylagte eskimokoloni i Scoresby Sund, styres som vel bekjent eneveldig byråkratisk fra monopolledelsen i Kjøbenhavn — Den kgl. grønlandske styrelse. Men der er som rådgivende instanser for vestkystens vedkommende oprettet to «landsråd», sammensatt av eskimoer og ledet av vedkommende inspektører.

Det sydlige av disse råd har nettop avgitt en tillits-uttalelse til det danske monopolstyret, ledet av en noget hasardert erklæring om, at rådet ikke kan tenke sig nogen annen stat og særlig ikke Norge som styrer av det av eskimoer befolkede Grønland. «Rådet vet nemlig av erfaring, at hvor enn i Grønland nordmenn kom, hadde de alltid som mål å få størst mulig utbytte på den kortest mulige tid uten hensyn til dyrebestanden.» — Det er oss en trøst, at den påberopte erfaring neppe eksisterer. Har overhodet nogen av landsrådets vestgrønlendinger hatt forbindelse med nordmenn? I land på vestkysten må våre landsmenn jo slett ikke komme uten til en enkelt avsides havn, hvor de kan fylle drikkevann, men ikke vann til teknisk bruk. Og med eskimoene må der ikke kommuniseres — det er en likefrem dødssynd.

Samtidig er jo det norske okkupasjonsområde på østkysten et land, som var helt folketomt, like til våre fangstmenn kom dit; og det ligger overmåte fjernt — ca. 7 breddegrader — fra den danske koloni i Angmagsalik, med hvilken der engensomhelst berøring er. Den nye danske koloni i Scoresby Sund er jo først startet i våre dager — og av helt politiske grunner. Men heller ikke med den er de norske fangstfolk i forbindelse. Allikevel går landsrådet i sin videre uttalelse så langt, at det hevder følgende:

de norske fangstfolk i forbindelse.

Allikevel går landsrådet i sin videre uttalelse så langt, at det hevder følgende:

«Norges okkupasjon av en del av Øst-Grønland har vakt den største engstelse blandt alle grønlendinger, navnlig av hensyn til den fattige befolkning som bor på østkysten. Ti selv om denne befolkning ikke nettop bor på selve den okkuperte strekning vil forminskelsen av jaktdyrenes antall, som efter erfaringer fra andre steder, har været meget merkbar, også merkes på dens egne jaktområder. Østgrønlandingene er utelukkende henvist til jakt for å få det til livets ophold nødvendige og kan ikke søke til andre steder i verden, hvorimot andre nasjoner som utsender jaktekspedisjoner til disse egne såfremt virksomheten ikke betaler sig for dem, kan flytte annetsteds hen.»

Hvad de *sel-fangende* eskimoer i Angmagsalik vil lide ved norsk *reve-fangst* mange breddegrader lengere nord er og blir uforståelig. Men landsrådet ber uttrykkelig om å få sin uttalelse fremført for domstolen i Haag under pros-

dyren der; hvad der sikkert også blir gjort.

Det forekommer oss, at Norge med like stor rett kunde samle en bunke av de Grønlandsresolusjoner, som er vedtatt på møter herhjemme, og presentere dem som sakkyndige uttalelser i Haag. Virkningen bør i begge tilfelle bli den samme, nemlig ingen. Det spørsmål, som nu skal prosederes dernede, er jo dog av realpolitisk natur ikke bygget på stemningspregede betraktninger.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avtalen for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

AFTENPOSTEN

17. JUNI 1932

Syd-Grønlands landsråd vedtar en resolusjon rettet mot Norge.

*En resolusjon som bygger på
helt feilaktig grunnlag.*

Beskyldninger mot de norske fangstfolk som er lette å tilbakevise.

Dosent Hoel uttaler sig til
Aftenposten.

Kjøbenhavn, 17. juni

Ifølge Politiken har Syd-Grønlands landsråd vedtatt en resolusjon som telegrafisk er sendt til Syd-Grønlands statsminister Stau-ning. Resolusjonen er sålydende: Syd-Grønlands landsråd som repre-senterer over halvdelen av Grønlands befolkning uttaler enstemmig ut fra 200 års erfaringer sin ubetin-gede tillit til Danmarks ledelse av de grønlandske anliggender, idet Danmarks ledelse alltid har til-strebt fremgang for den grønland-ske nasjon i kultur og levevilkår uten å ta hensyn til om Danmark fikk nogen fordel av landet. Lands-rådet kan derfor ikke tenke sig Grønland eller en del derav under nogen annen stat og heller ikke tenke sig at Norge vilde føre samme politikk som Danmark dersom det nogensinne skulde få herredømmet i en del av Grønland, ti lands-rådet vet av erfaring at hvor enn i Grønland nordmenn kom hadde de alltid som mål å få størst mulig ut-bytte på den kortest mulige tid uten hensyn til dyrebstanden.

Norges okkupasjon av en del av Øst-Grønland har vakt den største engstelse blandt alle grønlendinger, navnlig av hensyn til den fattige befolkning som bor på østkysten. Ti selv om denne befolkning ikke nettop bor på selve den okkuperte strekning vil forminskelsen av jakt-dyrenes antall, som etter erfari-

ger fra andre steder, har været me-get merkbar, også merkes på dens egne jaktområder. Øst-grønlendin-gene er utelukkende henvist til jakt for å få det til livets ophold nødvendige og kan ikke søker til andre steder i verden, hvorimot andre na-sjoner som utsender jaktekspedisjoner til disse egne såfremt virksom-heten ikke betaler sig for dem kan flytte annetsteds hen.

Rådet vil derfor på det mest inn-trengende fraraude at Norge får sig tilkjent de okkuperte landsdeler. For øvrig henvises til landsrådets uttalelse på møtet i 1924.

Ved fremførelse av disse uttalel-ser betrakter Syd-Grønlands lands-råd sig som representanter for den del av den grønlandske befolkning som bor på østkysten.

Landsrådet anmoder innitrengende det høye ministerium om at denne uttalelse må bli fremført for domstolen i Haag under okkupa-sjonssakens behandling.

Resolusjonen er undertegnet av samtlige landsrådets medlemmer.

Bladet skriver i tilknytning til dette telegram at Grønland adminis-trativt er delt i to landsdeler. Nord-Grønland og Syd-Grønland. Hver landsdels landsråd velges av grønlendingene og består utelukkende av grønlendinger med den danske inspektør som formann.

Hvordan grønlenderne næsten har utryddet rentsdyrene.

Hvad en dansk sakkyndig sier.

Vi har forelagt ovenstående for dosent Hoel, som uttaler:

— Landsrådet har ingen person-
lig erfaring om vår fangst. Vi har
drevet endel hvalfangst og fiske
utenfor Vest-Grønland men ikke
fangst i land. Vi har aldri været i
forbindelse med grønlendinger eller
eskimoer i tilknytning til fangsten.
En annen ting som man bør sette
fingeren på er, at der fra Norges
side har været foreslått vidtgående
fredningsbestemmelser for fangsten
på Grønland, men Danmark har

ikke villet være med på slike be-stemmelser.

Det virker underlig at landsrådet retter beskyldninger for at viltet utryddes på Grønland av nordmen-nene. I den danske bok «Grønlands Fauna» skrevet av professor A. E. Jensen i 1928 peker professoren på hvordan den innfødte befolkning så å si har utryddet rentsyrbestan-den. Han snakker ikke om hensyns-

løse jakt som drives på renen og nevner at der i 1839 blev felt 37.000 rentsdyr, i 40-årene 25–30.000 årlig mens tallet i Syd-Grønland for årene 1920–24 var helt nede i 1452. Som bekjent driver ikke nordmenn fangst iland på Vest-Grønland. Landet er lukket av danskene. När talen er om ærfuglen taler professoren om rovdrift. Efter min me ning virker henstillingen nokså be-stilt fra dansk hold, men som oven-for nevnt er dens påstander meget lett å tilbakevise.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

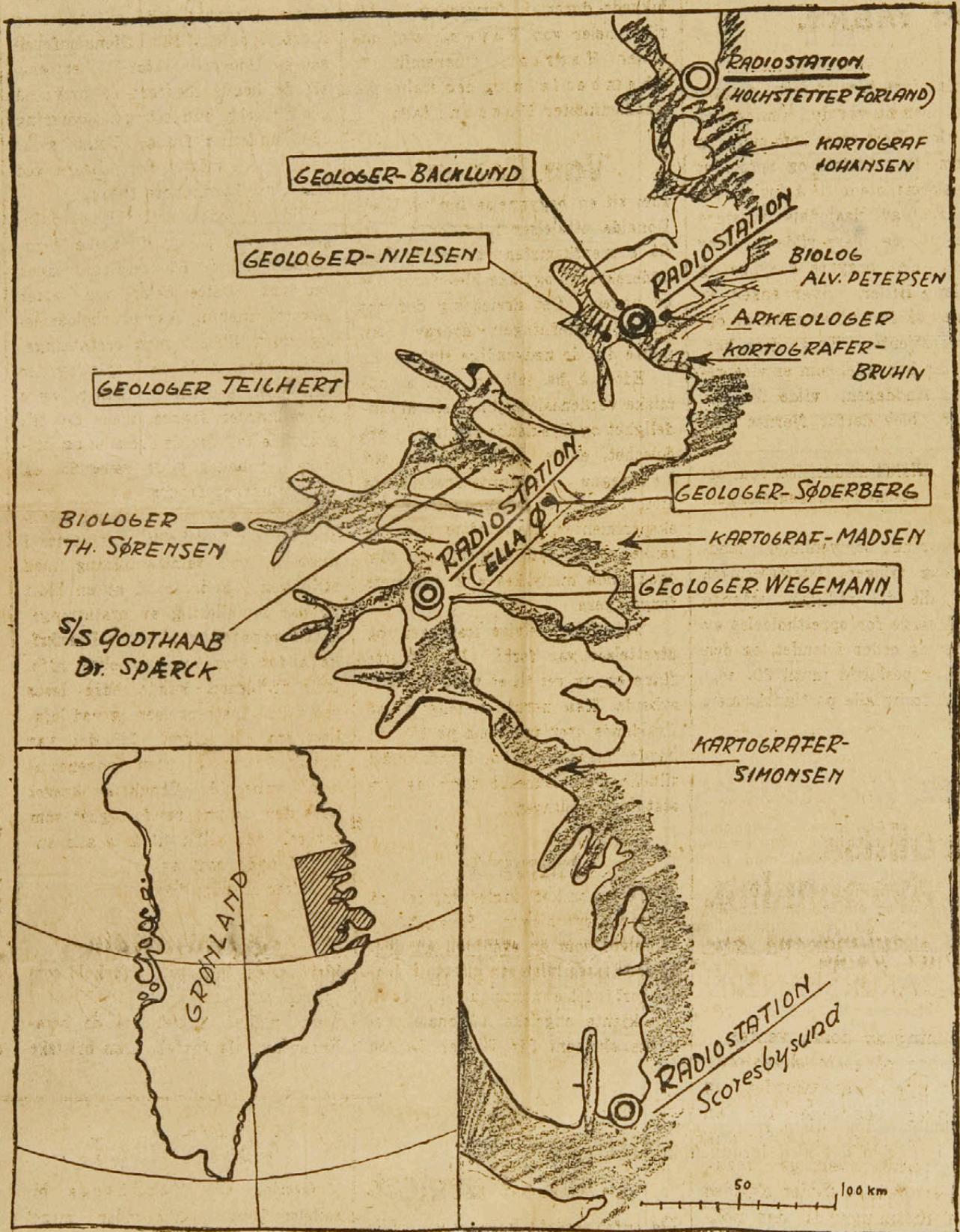
Stortingsplass 7 — Oslo

MORGENBLADET

Bladets navn:

18. JUNI 1932

Hvor Lauge Koch skal arbeide.

Som nevnt i «Morgenbladet» er Lauge Kochs ekspedisjon nu reist til Øst-Grønland. Ovenstående kart viser den strekning av Øst-Grønlands kyst fra Scoresbysund til Hochstetter Forland, som skal kartlegges fra luften. Man bemerker beliggenheten av de fire radiostasjonene, og kartet viser dessuten de punkter, hvorfra de forskjellige videnskapsmenns arbeider skal gå ut. Da anførte navn angir lederne av de forskjellige arbeidslag.

16. JUNI 1932

„SANNHETEN OM GRØNLAND“

Og sannheten om overlæge Scharffenberg som historiker.

Av INGENIØR P. R. SOLLIED

IV.

Overlæge Scharffenberg leverer selv et karakteristisk vidnesbyrd om den måte, hvorpå han driver kritisk historieforskning nemlig ved sin behandling av Bergenskompaniets «artikler».

Disse «artikler» (eller skibsartikler som de kalles) som omhandler kompaniets indre administrasjon og gir bestemmelser om orden og disiplin, rettspleie m. v., benytter Scharffenberg som bevis for at kompaniet fra første stund var et av kongen stadfestet offisielt foretagende.

Under sine krampaktige fortolkingskunster legger Scharffenberg sterkt vekt på at Egede selv gjen- tatte ganger taler om de med-

gitte «kgl. artikler». Det faller ham åpenbart ikke inn at også Egedes anførsler må kontrolleres, hvad han dog burde ha lært av prof. Solbergs avhandling. Og han har merkelig nok full rede på at der foreligger «artikler», som er datert 30. april 1721 mens den kgl. stadfestelse først foreligger den 5. februar 1723. Det faller ham da ikke engang inn at den enkleste og sannsynligste forklaring er den, at de artikler som er datert 30. april 1721 og som blev oplest da skibene lå klare til avreise ved Vågen er private artikler forfattet av direktørene i Bergen, men at disse artikler først fikk kgl. stadfestelse den 5. februar 1723 hvorved de også blev

noe forandret. Han er altså i den grad besatt av sin vrangforestilling om kompaniets offisielle karakter at han må gjøre vold på den enkleste forklaring for å få den til å passe med sin forutfattede åpenbart uriktige formodning.

Og så kunde han så lett undgått denne blottelse om han bare hadde giddet gjøre sig bekjent med den foreliggende trykte litteratur. Den sanne sammenheng fremgår tydelig nok av min før nevnte avhandling om «Hvalfangsten» i Bergens historiske forenings skrift nr. 24 (1918), hvor jeg til slutt har gjengitt Bergens stiftamtmanns egen beretning om høitideligheten således som han har nedtegnet den i sin resolusjonsprotokoll. Det står her at den 30. april 1721 blev oplest «forbemelte Articler» på kongens «forventede Allernaadigste Approbation».

Men den kgl. approbasjon kom altså ikke før skibenes avgang — den kom først nesten 2 år senere.

Men også den måte hvorpå Scharffenberg til slutt beriktigter sin uriktige påstand, er karakteristisk. —

Han fremsetter sin uriktige forklaring av artiklene i «Arbeiderbladet» for 8. april, men allerede i det følgende avsnitt, som er trykt noen dager senere (13.), bare ytterst få av mange bergen-

april) opplyser han at hans hjel- pere i Kjøbenhavn har underrettet ham om at senere undersøkelser har konstatert at Egedes på- stand om autorisasjonen er uriktig. Men denne siste meddelelse om Egedes uriktige påstand er bortgjemt i en parentes mens han ikke med et ord tilbakekaller sine egne uriktige fortolninger. Det skulle synes naturlig for en hvem sannheten skulde ha større betydning enn hastverket og journalis- tisk sensasjon at man i allfall av- venter resultatet av de undersøkelser som man selv har satt igang, før man fremsetter så grove beskyldninger som uredelig- het og forfalsking av historien.

«De biografiske oplysninger» som Scharffenberg har benyttet for å finne forholdet mellom norskfødte og danskfødte på Grønland er bare et anhang til «Det officielle Grønland i Tohun- dreaaret — — » og er en forteg- nelse som forfatteren — H. Oster- mann — har samlet over personer med kjente familienavn og som har hatt ansettelse på Grønland eller opholdt sig der ganske kort, f. eks. skibskapteiner. Fortegnel- sen er hverken «offisiell» eller fullstendig og er vesentlig et re- sultat av forfatterens undersøkel- ser i danske arkiver. Om fullsten- digheten er det nok å opplyse, at bare ytterst få av mange bergen-

ske kolonister er medtatt (naturligvis fordi forfatteren ikke kjenner deres navn). Disse vil imidlertid komme med i den før nevnte norske kildepublikasjon.

Når Scharffenberg videre på dette mangelfulle grunnlag søker å forringje betydningen av det arbeid som nordmennene har utført på Grønland i årene 1721—1814 ved helt skjønnsmessig å fordele de opførte navn med 110 født i Danmark og hertugdømmene og 121 født i andre land, hvorav 90 i Norge, så kommer det vel ikke bare an på kvantiteten men også på kvaliteten. Og det bør da opplyses at etter at den øverste stilling på Grønland — inspektørstillingen — var oprettet i slutningen av det 18. århundre var samtlige inspektører til og med

1814 nordmenn med en eneste undtagelse.

Scharffenbergs påstand om at årsaken til at bergenserne og Egedes kolonisasjonsplan først ble realisert i 1721 skyldes sommel av myndighetene i Bergen og ikke kongen og regjeringen i Kjøbenhavn, er påviselig likeså uriktig. En sådan påstand skyldes åpenbart den rene uvitenhet.

Han vet nemlig ikke, at det var det beste forhold mellom de bergenske myndigheter og Grønlandscompaniets ledelse og at de øverste verdslige og geistlige autoriteter i Bergen var blandt de første interessenter i kompaniet med stiftsamtmann, biskop og medlemmer av magistraten i spissen. At disse stedlige autoriteter ikke skulde være interessert i at

deres eget kompani, hvori de selv var økonomisk interessert, skulle få den best mulige start er jo utenkelig, og der foreligger heller intet til støtte for en slik påstand.

At de forberedende arbeider for et så dristig foretagende krevde sin tid, er selvsagt men at forsinkelsen vesentlig skyldes regjeringens nølen med å innfri kongens foreløbige tilslagn om den nødvendige støtte, foreligger der tydelige vidnesbyrd om.

Grunnen til at Bergens magistrat måtte vente med å gi rapport til kongen om møtet på rådstuen den 8. februar 1720 fremgår av magistratens skrivelse av 18. februar 1721, — det var blandt annet fordi kaptein Bærenfels (hvis uttalelse kongen hadde forlangt) ikke hadde villet avgjøre uttalelse på nevnte møte men lovet å avgjøre en skriftlig uttalelse. Da det trakk ut med oppfyllelsen av dette løfte, blev han påny opkalt på rådstuen, hvor han den 28. oktober meddelte, at han med det første skulde reise til Kjøbenhavn, hvor han selv vil-

de avlevere sin rapport til kongen Mayts. Naade og Hielp».

Bergensborgerne og Egede måtte imidlertid vente lenge før de fikk svar på sine ansøkninger. Oversekretær D. Wibe lot ansøkningene ligge helt til 11. januar 1721 før han ekspederte den videre til kommerskollegiet og den 18. s. m. sendte han den av Scharffenberg omtalte forespørsel til stiftamtmannen og magistraten i Bergen om resultatet av konferansen med kaptein Bærenfels og skipper Christian Hansen. Han hadde altså først nu bestemt sig for å opta saken til behandling. Det er så langt fra at tonen i denne skrivelse er «ganske skarp» som Scharffenberg forteller, det

er tvertimot en meget hensynsfull forespørsel i ganske almindelige former, undertegnet: «Høiædle og velbiurdige Hr. Stiftsbefalingsmand, samt vel ædle og velyse Præsident Borgermester og Raad tienstberedvilligste tiener.

D. Wibe».

Det er all sannsynlighet for at Wibe hadde kjennskap til resultatet av møtet på rådstuen i Bergen, men at han nu vilde ha en skriftlig bekrefte herom når han først hadde bestemt sig til å ta saken opp til behandling.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

N. H. & SJØFARTSTIDENDE

18. JUNI 1932

Floraen på Øst-Grønland.

Videnskapelige resultater av fjorårets ekspedisjoner.

Foruten Svalbardkontorets ekspedisjon til Eirik Raudes Land med «Polarbjørn» ledet av docent Hoel, blev der ifjor sommer også utsendt to ekspedisjoner til den sydlige del av Øst-Grønland med fangstfartøiene «Heimen» og «Signalhorn», henholdsvis ledet av professor Th. Vogt og I. Kr. Tornøe. «Signalhorn»-ekspedisjonen blev bekostet av en pressekomite i Oslo og Peter S. Brandal i Ålesund. Med «Heimen» med fulgte også en egen botaniker, Bjørn Bjørlykke. Dette fartøi besøkte strøkene mellom Umivik (Nansens Landingsplass i 1888) og Tingmiarmiut på østkysten på $62\frac{1}{2}^{\circ}$ N. B. «Signalhorn» gikk først under Blossevillekysten (ca. 69°) og derefter inn i den store fjord Kangérdlugsuak som visste sig å være betydelig større enn angitt på kartene. Derfra fortsattes sydover langs kysten og man besøkte flere steder på østkysten fra $63^{\circ} 30'$ og sydover til Lindenowfjorden.

Der blev på disse to ekspedisjoner også innsamlet et betydelig botanisk materiale som ved tilbakekomsten blev overgitt spesialister til bearbeidelse. I Svalbard-kontorets publikasjonsserie «Skrifter om Svalbard og Ishavet» er der nu kommet hefter (nr. 43 — 46) med de første resultater. I

nr. 43 behandler «Heimen»-ekspedisjonens botaniker, Bjørlykke, i en foreløpig rapport de blomsterplanter som han fant.

I det følgende nummer har konservator Johannes Lid skrevet om de planter som «Signalhorn» bragte hjem. I listen finner vi bl. a. bregner, 2 kråkefötter som begge også fins i Norge, ener og en amerikansk arktisk bjørkesort. Floraen viser sig i det hele tatt svært overensstemmende med vår egen, men isprengt en del vestarktiske elementer. Man fant også flere arter som ikke var kjent fra Eirik Raudes Land.

I nr. 45 behandler vår kjente lavforsker docent B. Lynge ekspedisjonenes innsamlede materiale av lavarter. Det blev funnet forbausende mange arter, ialt 70, hvilket viser at lavfloraen er meget rik. Mange arter er helt nye for de angjeldende strøk.

I heftets siste nummer har den fortrinlige spesialist S. O. F. Omang beskrevet de innsamlede eksemplarer av den kurvblomstrede planteslekt sveve. Der blev funnet 4 arter hvorav en er ny for videnskapen.

Man har grunn til å være fornøyd med de videnskapelige resultater som disse ekspedisjoner med forholdsvis små midler har opnådd. At resultatene blir publisert så snart er også meget hødig.